

K ŽIVOTNÉMU JUBILEU 70. ROKOV

Prof. PhDr. LADISLAVA ĎURIČA, DrSc.

Slovensko má niekoľko skutočne veľkých osobností v oblasti psychológie a medzi nimi má významné a už trvalé miesto aj vysokoškolský učiteľ a náš kolega – jubilant – univerzitný profesor PhDr. Ladislav Ďurič, DrSc., významný pedagogický psychológ a vysokoškolský učiteľ, ktorý sa v lete tohto roku dožíva 70. narodenín.

Pri príležitosti tohto jubilea chceme psychológom, pedagógom, učiteľom, aj vysokoškolským študentom pripomenúť jeho život a dielo, ktoré výrazne ovplyvnilo a stále ešte ovplyvňuje rozvoj pedagogickej a školskej psychológie na Slovensku, ale aj v bývalom Československu, ako aj jeho systematické úsilie po optimalizácii procesu výchovy a vzdelávania v práci učiteľov a školských psychológov.

Prof. Ďurič vo svojej vedeckovýskumnej a pedagogickej činnosti na všetkých stupňoch škôl, ale v posledných desaťročiach najmä na vysokých školách, dôsledne presadzoval myšlienky humanizácie školy a uplatňovania humanistických prístupov do vzťahu učiteľ – žiak, ktoré však aj sám v praktickej pedagogickej činnosti dôsledne dodržiaval. Študenti si doteraz spomínajú na jeho ľudský prístup, ktorý mal k nim pán profesor a ktorý sa pre nich stal modelom v ich neskoršej pedagogickej práci či psychologických službách škole.

Jubilant sa narodil 24. 6. 1928 v Plavých Vozokanoch, v okrese Levice. V roku 1948 po skončení štátnej učiteľskej akadémie v Leviciach začal pracovať ako stredoškolský učiteľ v Tekovských Lužanoch a neskôr ako riaditeľ strednej školy v Kalinčiakove. V roku 1951 sa stal učiteľom pedagogiky a psychológie na Pedagogickom gymnáziu pre vzdelávanie učiteľov národných škôl v Nitre. Toto pôsobenie rozhodlo o jeho ďalšej dráhe. V tomto roku začal študovať odbor pedagogika – psychológia na novozriadenej Vysokej škole pedagogickej v Bratislave, ktorú v roku 1956 úspešne ukončil a stal sa hneď asistentom na katedre psychológie tejto vysokej školy. Od roku 1959 až do roku 1965 pôsobil na Psychologickom ústave Univerzity Komenského v Bratislave. V roku 1965 sa na Filozofickej fakulte UK na jeho návrh zriadila katedra pedagogickej psychológie a jubilant sa stal vedúcim tejto katedry. O tri roky neskôr, v roku 1968, zriadil oddelenie školskej psychológie, ktorého vedúcim bol do roku 1993.

Univerzitný profesor Ladislav Ďurič, DrSc., získal vedeckú hodnosť kandidáta psychologických vied v roku 1962 na základe monografie „Práceschopnosť žiakov pri dvojsmennom striedavom vyučovaní“, vedecko-pedagogickú hodnosť docenta v roku 1964 habilitačným spisom „Práceschopnosť žiakov vo vyučovacom procese“. O titul doktora vied a o profesúru sa uchádzal ďalšími publikáciami, a to ešte v roku 1970. Keďže po roku 1969 v tzv. období konsolidácie sa nebál kritizovať existujúce spoločenské problémy, oficiálne podané návrhy na jeho profesúru sa z politických dôvodov nerealizovali. Najvyššie vedecké a pedagogické hodnosti prof. a DrSc. mohol získať až po roku 1989.

K posilujúcim znakom osobnosti jubilanta patrí erudovanosť a koncepčnosť vo vedeckej práci, čo podnietilo vypracovanie a publikovanie desiatok publikácií významných pre rozvoj psychológie a pedagogiky.

Dôležité miesto vo vedecko-výskumnej práci jubilanta má problematika únavy a práceschopnosti učiteľov a žiakov vo výchovnovzdelávacom procese, v ktorej autor podčiarkol potrebu sledovať psychologické otázky výchovy a vzdelávania, najmä psychologické faktory výkonnosti žiakov vo výchovnovzdelávacom procese. Z tejto oblasti napísal 5 samostatných monografií (jedna z nich vyšla v Maďarsku), napr. „Prá-

ceschopnosť žiakov pri dvojsmennom striedavom vyučovaní“ (Bratislava, SPN 1960), „Práceschopnosť žiakov vo vyučovacom procese“ (Bratislava, SPN 1965) a desiatky odborných štúdií, referátov a popularizačných článkov.

Značnú pozornosť venoval prof. Ďurič otázkám predmetu a systému pedagogickej a školskej psychológie a psychologickým aspektom výchovy a vzdelávania v školských a mimoškolských podmienkach. Vydal 3 základné celoštátne vysokoškolské učebnice: „Úvod do pedagogickej psychológie“, s autorským kolektívom „Psychológiu pre učiteľov“ (vyšla v dvoch vydaniach a bola preložená aj do maďarčiny) a „Učiteľskú psychológiu“. V rámci UNESCO mu vyšla v r. 1989 monografia „Essential of Educational Psychology“.

Ako jeden z prvých psychológov si uvedomil dôležitosť školskej psychológie pre pedagogickú prax. Spolu s prof. PhDr. Jánom Hvozdíkom, CSc., doc. PhDr. Oskarom Blaškovičom, CSc., a doc. PhDr. Martinom Jurčom, CSc., bol v 70. rokoch iniciátorom rozvoja školskej psychológie ako samostatnej aplikovanej psychologickéj disciplíny na Slovensku, spolupodielal sa na vypracovaní koncepcie práce školského psychológa a na experimentálnom overovaní jeho práce v konkrétnych školských podmienkach na základných a stredných školách. Patrí mu tiež zásluha za to, že v 70. rokoch začal ako prvý pripravovať školských psychológov do praxe škôl a neskôr (v 90. rokoch) sa podieľal ako odborný garant pri realizácii niekoľkých behov rozširovacieho a špecializačného štúdia zo školskej psychológie pre absolventov psychológie z praxe zo Slovenska i Čiech, ktorí si týmto štúdiom zvyšovali a rozširovali svoju psychologickú kvalifikáciu.

Pri príležitosti životného jubilea tohto významného slovenského psychológa plánuje Asociácia školských psychológov SR a ČR usporiadať 28. – 30. 8. 1998 na Katedre psychológie Filozofickej fakulty UK v Bratislave odborný seminár „Školská psychológia na prahu tretieho tisícročia – metódy a programy práce školského psychológa“, na ktorom odznejú príspevky jubilanta a jeho žiakov, nasledovateľov myšlienok školskej psychológie, ktorí sú aktívne činní v oblasti pedagogickej a školskej psychológie na Slovensku a v Českej republike.

Jubilant venoval tiež veľa pozornosti tvorbe hesiel do pedagogickej encyklopédie a do „Terminologického slovníka z pedagogickej psychológie“, vydanie ktorého v tomto roku inicioval a na ňom sa aktívne podieľal. Recenzoval tiež mnohé psychologické a pedagogické diela, knihy, príspevky, bol konzultantom a oponentom stoviek dizertačných, rigorózných, diplomových a ročníkových prác študentov, ktorých mnohých motivoval pokračovať vo vedecko-výskumnej i praktickej práci pedagogického a školského psychológa.

Okrem toho sa prof. Ďurič aktívne zúčastnil slovenských, českých, ako i medzinárodných konferencií. Jeho zborníkové a časopisecké štúdie nájdeme v časopisoch Psychológia a patopsychológia dieťaťa, Pedagogická revue, Jednotná škola, Pedagogika, Studia psychologica, Psychológia a škola, Československá psychológia a ďalšie.

Prof. Ďurič bol dlhodobým funkcionárom Československej a Slovenskej psychologickéj spoločnosti a pracoval, resp. stále ešte pracuje vo vedeckých radách časopisov Psychológia a patopsychológia dieťaťa, Pedagogická revue, Psychológia a škola.

Každé stretnutie s univerzitným profesorom PhDr. Ďuričom, DrSc., je pre nás zdrojom poučenia a podnetov na nachádzanie možností pokračovať v jeho diele, v ktorom sa ako nič tiahne hrdosť na našu psychologickú vedu, na slovenského učiteľa a viera v humanizáciu nášho školstva.

Jubilantovi želáme do ďalších rokov veľa zdravia, spokojnosti, tvorivej aktivity, energie a optimizmu do jeho pedagogickej a vedecko-výskumnej činnosti a do práce experta a konzultanta na vysokých školách.

E. Gajdošová